

ÖZETLE

Bloomberg Businessweek Türkiye

7 Temmuz 2019

● Karsan, elektrikli ürün gamının yeni üyesi Atak Electric'i tanıttı. Toplamda 220 kWh kapasiteli beş adet BMWi bataryasına sahip olan Karsan Atak Electric, hızlı şarj ve tek şarjda 300 kilometre menzile ulaşma özelliğine sahip.

● **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi), Haziran ayında 47,9 ile son bir yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Endeksin toparlanmasında yeni siparişlerdeki yavaşlamanın son 14 ayın en ılımlı düzeyinde kaydedilmesi belirleyici oldu.

● İhracatta peş peşe aylık bazda kırılan rekorların ardından, Haziran ayı ihracatında dokuz günlük Ramazan Bayramı tatili belirleyici oldu. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin Ticaret Bakanlığı ile birlikte açıkladığı ihracat rakamı, Haziran'da Genel Ticaret Sistemi'ne göre yüzde 14,9 azalarak 11 milyar 597 milyon dolar olurken, Özel Ticaret Sistemi'ne göre ise yüzde 14,2 azalışla 11 milyar 89 milyon dolara geriledi.

● Yapı Kredi, ipotek işlemlerinde dijitalleşme hedefi doğrultusunda Elektronik İpotek Tesisi'ni (e-İpotek) hayata geçirdi. Özel bankalar arasında bir ilk olan bu uygulama, ortalama bir hafta süren ipotek tesis sürecinin sadece bir günde tamamlanmasını sağlıyor.

● E-devlet sistemi gereği sağlık, güvenlik ve daha pek çok bilgi yeni kimliklerdeki çiplerde saklı olarak korunuyor. Elektronik kimlikleri doğrulayan cihazlar ve e-imza sayesinde vatandaşlar, kimlik kartlarıyla alışveriş, para transferi ve kredi kullanımına kadar pek çok işlemi banka ya da kredi kartına ihtiyaç duymadan gerçekleştirebilecek.

● Güney Gaz Koridoru'nun en önemli halkası Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı Projesi (TANAP), 1 Temmuz 2019 itibarıyla Azerbaycan gazını Avrupa'ya iletmek üzere hazır duruma geldi. Güney Gaz Koridoru'nun son bölümü olan Trans Adriyatik Boru Hattı (TAP) tamamlandıktan sonra Azerbaycan'ın Şahdeniz-2 sahasından çıkarılan doğalgaz, Avrupa'ya ulaştırılarak enerji arz güvenliğine katkıda bulunacak.

● Türkiye ve Birleşik Krallık arasında, bilimsel ve teknolojik iş birliklerini destekleme amaçlı Newton-Katip Çelebi Fonu, kapasite gelişimi ve bilimsel araştırmayı teşvik eden Research Environment Links ve Institutional Links programları için iki ayrı çağrı başlattı. Ağustos başına kadar projelerin kabul edileceği açık çağrılara, British Council'in web sayfası üzerinden başvuru yapılabiliyor.

● Google Arama Trendleri 24 Haziran - 1 Temmuz 2019

- Türkiye G20 Zirvesi
- Suriye, İdlib son dakika
- LGS Tercih Kılavuzu 2019
- Yeni askerlik sistemi

● DHL Global Ticaret Barometresi Endeksi, Haziran 2019 itibarıyla Mart 2019'a kıyasla 8 puan kaybederek ilk kez 50 barajının altına indi ve 48'e geriledi. Ara ve ham ürünlerden elde edilen lojistik verileri, bu alandaki ticaret akışının önümüzdeki üç ayda az da olsa gerileme göstereceğine işaret ediyor.

● Razer'ın oyun faresi Razer DeathAdder, 2006'da piyasaya sunulduğundan bu yana 10 milyon adedi geçerek büyük bir satış kilometre taşını aştı.

● KPMG'nin hazırladığı Endüstriyel Üretim Sektörel Bakış 2019 raporuna göre Türkiye'de sanayi üretimini zorlayan üç başlık bulunuyor: finansal daralma, korumacılık ve Brexit. Ancak küresel veriler iç açıcı olmasa da Türkiye'de ihracat siparişlerine yönelik beklentiler güçlü seyrediyor ve yabancı yatırımcının sektöre ilgisi sürüyor.

● Tekzen, hurda ve atık hale gelen aküleri web sitesi üzerinden başvuruda bulunarak geri dönüşüme gönderenlere akünün değeri kadar alışveriş çeki hediye ediyor.

● Dünyanın en geniş demiryolu ağlarından birine sahip olan Çin, bu yıl yaz sezonunda

720 milyon
yolcu taşımayı planlıyor.

● Paradise İstanbul Emlak Zirvesi ile 15 milyon dolarlık iş hacmi hedefleniyor. İstanbul'un önemli gayrimenkul projeleri, Kuzey Irak'ın Erbil şehrinde 21-25 Ağustos tarihleri arasında düzenlenecek Paradise İstanbul Emlak Zirvesi'nde tanıtılacak.

● TAV Grubu CEO'su Sani Şener, Construction Week dergisi tarafından

hazırlanan ve Körfez Bölgesi'nin en etkili 100 iş insanının açıklandığı listede dördüncü sırada yer aldı. Şener, 2015'ten bu yana listede ilk 10 arasında gösterilen tek Türk iş insanı oldu.

Kuveyt, sağlık ve ilaçta kapıyı artık daha fazla açar mı

ARSLAN Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı **Ahmet Arslan** dan davet geldi:

- Kuveytli iş ortağım **Ayad A. Al-Thuwainy'nin** İstanbul'u ziyareti vesilesiyle düzenlediğim buluşmaya bekliyorum.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı **Naclı Ağbal** ile Ulaştırma eski Bakanı **Lütfi Elvan** ın katıldığı buluşmada şu isimler yer aldı:

* İstanbul Serayları Odası (İSO)

Başkanı **Erdal Bahçıvan**,

Kibar Holding Yönetim Kurulu

Başkanı **Ali Kibar**, Tekfen

Holding Yönetim Kurulu

Başkanı **Murat Gigin**, Limak

Holding Yönetim Kurulu

Başkanı **Nihat Özdemir**, Eren

Holding Yönetim Kurulu Başkanı

Ahmet Eren, Çalık Holding

Yönetim Kurulu Başkanı **Ahmet**

Çalık, Orka Holding Yönetim

Kurulu Başkanı **Süleyman**

Orakçıoğlu, Citibank Türkiye

Genel Müdürü **Serra Akçaoğlu**,

Abdi İbrahim Yönetim Kurulu

Başkanı **Nezih Barut**, Emaklık

Katılım Bankası Genel Müdürü

Deniz Aksu, Halkbank Yönetim

Kurulu Üyesi **Mehmet Emin**

Özcan, Sabancı Holding

CEO'su **Mehmet Gökmen**,

Netim Yönetim Kurulu Üyesi

Faruk Kayar, AK Parti Konya

Milletvekili **Ziya Altunyalız**,

Akkök Holding CEO'su **Ahmet**

Dördüncü, Türkiye Futbol

Federasyonu (TFF) Yönetim

Kurulu Üyesi **Servet Yardımcı**,

Karadeniz Holding Yönetim

Kurulu Üyesi **Selma Akdoğan**,

Türk Ekonomi Bankası (TEB)

Genel Müdürü **Ümit Leblebici**,

Şerif Kaynar, Süzer Grubu İcra

Kurulu Başkan Yardımcısı **Baran**

Süzer.

Toplantının moderatörü **Şerif**

Kaynar, 4.3 milyar dolarlık

Kuveyt Uluslararası Havalimanı

eni terminal projesini yürüten

Limak Yönetim Kurulu Başkanı

Nihat Özdemir'e söz verdi.

Özdemir, projede son durumu

özetledi.

- Projenin tamamlanma

süresi 6 yıl idi. 4 yılda

bitirme sözü verdik. Şu anda

6 bin 500 kişi çalışıyor.

Personelin 2 bin 500'ü

Türkiye'den.

Tekfen Holding Yönetim

Kurulu Başkanı **Murat Gigin**,

Kuveyt'te gerçekleştirilen proje

yaşantılarını belirtti:

- 1970'li yılların sonlarına

doğru Kuveyt'te inşaat

projesi üstlendik. Ayrıca,

2013 yılı başında Eurobank

Tekfen'deki hissemizi

Burgan Bank'a sattık.

Ardından Abdi İbrahim

Yönetim Kurulu Başkanı **Nezih**

Barut söz aldı:

VAHAP
MUNYAR İLE
İŞİN SÖZÜ

vmunyar@hurriyet.com.tr

- Kuveyt pazarında öncelikle ilaç ihracatıyla, sonra da üretimle yerimizi almak istiyoruz.

Ahmet Arslan araya girdi:

- Kuveyt'in yıllık ilaç

ithalatı 1.3 milyar dolar.

Türkiye'den sadece 700 bin

dolarlık ilaç alınıyorlar.

İş ortağım **Al-Thuwainy** ile

ilaç dahil, Türk şirketleriyle

işbirliğinin gelişmesi için

çaba harcıyoruz.

Toplantı sırasında dönemin

Cumhurbaşkanı **Abdullah**

Gül'ün Aralık 2009'daki Kuveyt

seyahatini anımsadım. **Gül**'ün

o seyahatte verdiği mesajlara

baktım:

* Kuveyt'in dünyadaki

çeşitli fonlarda 1 trilyon

dolar aşan kaynağı var. 11

Eylül'e kadar bu paranın

önemli bölümü ABD ve önde

gelen Avrupa ülkelerinin

fonlarında yatırdı. 2-3 yıl

önce Kuveyt, Türkiye'yi

öncelikli ülke ilan etti.

* Kuveyt, 5 yılda alt

yaşına 160 milyar dolar

harcayacak. Türk iş

insanların bu işlerden pay

alması gerekiyor.

O seyahatte bazı iş insanları

sağlık sektörüyle ilgili de şu

noktaları altını çizmişti:

- Kuveyt, yılda 55 bin

hastayı çeşitli ülkelere

tedaviye gönderiyor. Bunun

parasal büyüklüğü 2 milyar

doları buluyor. Buradan pay

almalıyız.

Gül, resmi görüşmelerde

konuyu gündeme getirip, şu sözü

almıştı:

- Tedavi için Türkiye'ye

gidecek olanların önlümlerini

açarız.

Geçen 10 yılda Kuveyt'te

Türk şirketlerinin aldığı büyük

işler, Limak'ın 4.3 milyar dolarlık

havalimanı projesi, STFA'nın

488 milyon dolarlık İman projesi

ve Kolim'in yol projesi oldu.

Kuveyt merkezli **Burgan Bank**,

2013'te Eurobank Tekfen'i

satın alarak Türk

bankacılık

sektörüne

giriş yaptı...

Ancak,

Kuveyt'in

Türkiye'den

700 bin

dolarlık ilaç

alıyor olması,

sağlıkla ilgili

işbirliğinde

pek ilerleme

sağlanmadığını

ortaya koydu.

FIFA, Kuveyt'i askıdan Türkiye lobisiyle indirdi

ARSLAN Şirketler Grubu nun

Kuveytli iş ortağı **Ahmediah**

Contraction Company

Yönetim Kurulu Başkanı **Ayad**

A. Al-Thuwainy ve CEO **Elle**

N. Hani'nin ziyareti nedeniyle

düzenlediği buluşmada Türkiye

Futbol Federasyonu (TFF)

Başkanı **Nihat Özdemir**, şu

bilgiyi paylaştı:

- Uluslararası Futbol

Federasyonları Birliği

(FIFA), Kuveyt Futbol

Federasyonu'nun üyelikini

Ekim 2015'te askıya

almıştı. TFF'nin yoğun

çabaları ile Kuveyt,

yeniden FIFA üyeliğine

döndü.

Masada tam karşısında

oturan TFF Yönetim Kurulu

Üyesi **Servet Yardımcı** ya

işaret etti.

- UEFA yönetiminde

bulunan **Servet Bey**,

Kuveyt'in FIFA'ya dönüşü

için bizzat çalıştı. Sayın

Cumhurbaşkanımız

Recep Tayyip Erdoğan da

devreye girdi. Sonunda

Kuveyt'in FIFA üyeliğine

dönüşü gerçekleşti. Şimdi

sıra basketbola geldi.

Basketbolda da Kuveyt'in

yaşaklı durumu ortadan

kalkacak inşallah.

PARA | HABER

Enflasyon düşüş patikasında

Yıllık tüketici enflasyonu Haziran'da 15.72'ye geriledi. İhracat yılın ilk yarısında Cumhuriyet tarihi rekorunu kırdı. Ekonomide toparlanmanın, yıllık enflasyonda gerilemenin sürmesi bekleniyor... HÜLYA GENÇ SERTKAYA / hulya.genc@paradergi.com.tr

ENFLASYONDA düşüş devam ediyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, tüketici fiyat endeksi (TÜFE) Haziran'da aylık yüzde 0.03 artarken, yıllık enflasyon bir önceki aya göre 2.99 puan azalışla yüzde 15.72'ye geriledi. Yıllık TÜFE, bu düzeyi ile Yeni Ekonomi Programı'ndaki yüzde 15.9'luk yılsonu hedefinin altında kaldı. Geçen sene yaşanan kur şokunun etkisiyle 2018 Ekim'de yüzde 25.24 ile son 15 yılın zirvesini gören yıllık enflasyon, daha sonra yönünü aşağı çevirerek 2019 Ocak'ta yüzde 20.35, Şubat'ta yüzde 19.67 düzeyinde gerçekleşmiş, Mart'ta yüzde 19.71'e yükselmesinin ardından Nisan'da yüzde 19.50'ye, Mayıs'ta ise yüzde 18.71'e gerilemişti. Haziran'da TÜFE geçen yılın Aralık ayına göre yüzde 5.01, on iki aylık ortalamalara göre yüzde 19.88 arttı. Haziran'da çekirdek enflasyon göstergesi "B" endeksinin yıllık değişim oranı 0.62 puan düşüşle yüz-

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak

de 16.28, "C" endeksinin yıllık değişim oranı 1.01 puan düşüşle 14.86 düzeyinde

gerçekleşti. Haziran'da tüketici enflasyonundaki yavaşlamanın ana belirleyicisi sebze ürünlerindeki görünüme bağlı olarak düşen işlenmemiş gıda fiyatları oldu. Enerji fiyatları gerileyerek tüketici enflasyonunu olumlu yönde etkiledi.

YÜKSEK BAZ ETKİSİ

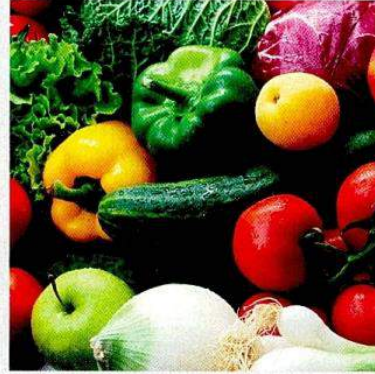
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) aylık fiyat gelişmeleri raporuna göre bir önceki yıldaki yüksek bazın yanı sıra iç talep koşullarındaki zayıf seyir çekirdek enflasyon göstergelerinin yıllık enflasyonundaki yavaşlamayı destekledi. Bununla birlikte, temel mal ana eğilimindeki ılımlı seyre karşın, hizmet grubu ana eğiliminde canlı turizm talebi kaynaklı olarak bir miktar yükseliş izlendi.

Haziran'da alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde bir önceki aya göre gıda 1.99 puan, temel mal 0.55 puan, enerji 0.32 puan, hizmet grupları 0.08 puan azalış yönünde katkı verdi. Bu

Sebze fiyatları ciddi oranlarda geriledi

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Haziran'da 9.24 puan azalarak yüzde 19.20'e gerilese de manşet enflasyonun üzerinde kaldı. Gıda enflasyonunun gerilemesinde sebze fiyatlarına bağlı olarak yüzde 15.31'e gerileyen işlenmemiş gıda enflasyonu ana belirleyici oldu. TÜİK verilerine göre TÜFE'de Haziran'da aylık en yüksek artış yüzde 2.65 ile lokanta ve oteller grubunda yaşandı. Haziran'da çeşitli mal ve hizmetler yüzde 1.86, eğitim yüzde 1.50, sağlık ve ev eşyası yüzde 0.57 arttı. Aylık en fazla düşüşün yüzde 1.65 ile gıda ve alkolsüz içeceklerin olduğu Haziran'da,

giyim ve ayakkabıda yüzde 1.57 ve eğlence-kültürde yüzde 0.04 düşüş gerçekleşti. Bu arada Haziran'ın zam şampiyonu aylık yüzde 35.72 artış ile limon oldu. TÜFE'de limonu yüzde 34.90 fiyat artışıyla yurtiçi bir hafta ve daha fazla süreli turlar, yüzde 15.80 fiyat artışıyla şehirlerarası otobüs ücreti takip etti. Haziran'da fiyatı en çok azalan ürün yüzde 44.97 ile domates oldu. Patates, Haziran'da yüzde 32.67 azalışla fiyatı en fazla düşüş gösteren ikinci ürün oldu. Patatesi, yüzde 29.36 azalışla patlıcan, yüzde 20.67 ile dolmalık biber, yüzde 17.05 azalışla taze fasulye izledi.

arada altı aylık enflasyon rakamlarının belli olmasıyla milyonlarca memur ve emeklinin temmuz zammı da netleşti. Temmuz'da SSK ve BAĞ-KUR emekli maaşları yüzde 5.01, memur ve memur emeklilerinin maaşları ise yüzde 6 oranında artacak.

YILLIK Yİ-ÜFE GERİLEDİ

TÜİK verilerine göre yurt içi üretici fiyatları endeksi (Yİ-ÜFE) Haziran'da bir önceki aya göre yüzde 0.09, geçen yılın Aralık ayına göre yüzde 8.09, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 25.04 artış gösterdi. Yıllık Yİ-ÜFE Haziran'da bir önceki aya göre 3.67 puan azalış gösterdi. Sanayideki dört sektörün bir önceki aya göre değişimleri dikkate alındığında, enflasyon, madencilik ve taş ocaklığı sektöründe yüzde 0.50, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe yüzde 7.83, su temini sektöründe yüzde 0.43 arttı. İmalat sanayi sektöründe ise yüzde 0.45 düşüş gerçekleşti. Haziran'da tüketici fiyatları üzerindeki üretici fiyatları kaynaklı maliyet baskıları bir miktar azaldı.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak Twitter hesabından yaptığı paylaşımında enflasyonda düşüş trendinin devam ettiğini belirterek, Haziran rakamları ile yıllık hedefin altına geldiğini belirtti. Albayrak, "Gıda

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan

tarafındaki kazanımlarımızı özellikle yapısal adımlarımızla koruyacak ve önce tek haneli enflasyonları göreceğiz, ardından yılı hedeflerimizin altında bir oranda kapatacağız" ifadelerini kullandı.

Ekonomistlere göre gelecek dönemde enflasyonun seyrini gıda fiyatlarının belirsizliği ve oynaklığı dışında, ham petrol ve diğer emtia fiyatlarının görünümü, döviz kuru hareketleri ve kamu fiyat/vergi ayarlamalarının enflasyon üzerindeki riskler belirleyecek. Geçen sene yaşanan kur şoku nun etkisi ile 2018'in ikinci yarısından itiba-

ren yüzde 15'ten yüzde 25'e yükselen enflasyon, bu sene olumlu baz etkisi ile ikinci yarıda iyileşme gösterecek. Haziran'da yaşanan mal ve hizmet fiyatlarındaki artış ile çeşitli mallarda uygulanan vergi indirimlerinin sona ermesi Temmuz ayı ile fiyat artışlarının daha hissedilir oranda olmasına yol açacak.

Bu arada yıllık enflasyondaki gerileme gözleri TCMB'nin 25 Temmuz'daki Para Politikası Kurulu toplantısına çevirdi. Bazı ekonomistler faiz indirimi için gerekli koşulların henüz oluşmadığına dikkat çekse de, TCMB'nin bu ayki toplantıda faiz indirimine gideceği görüşü ağırlık kazandı. Genel beklenti 100 baz puanlık faiz indirimi şeklinde. TCMB, 31 Temmuz'da enflasyon raporunu açıklayacak. Son enflasyon raporunda enflasyonun 2019 sonunda yüzde 14.6 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmişti.

İHRACATA BAYRAM ETKİSİ

Uzun Ramazan Bayramı tatilinin etkisiyle, beklentiler çerçevesinde Haziran ayı ihracatı geriledi. Gümrük sınırı esas alan özel ticaret sistemine (ÖTS) göre, Mayıs'ta yüzde 12.1 artışla 15 milyar 981 milyon dolar ile Cumhuriyet tarihi rekoru kıran ihracat, Haziran'da geçen yılın aynı ayına kıyas-

Tüketici fiyatları nefes aldırdı

Tüketici fiyat endeksi, Haziran 2019, (2003=100)	Haz.19 (%)	Haz.18 (%)
Bir önceki aya göre değişim oranı	0,03	2,61
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değ. oranı	5,01	9,17
Bir önceki yılın aynı ayına göre değ. oranı	15,72	15,39
On iki aylık ortalamalara göre değ. oranı	19,88	11,49

Kaynak: TÜİK

Haziran'da yurt içi üretici fiyat endeksi durakladı

Yurt içi üretici fiyat endeksi, Haziran 2019, (2003=100)	Haz.19 (%)	Haz.18 (%)
Bir önceki aya göre değişim oranı	0,09	3,03
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değ. oranı	8,09	15,52
Bir önceki yılın aynı ayına göre değ. oranı	25,04	23,71
On iki aylık ortalamalara göre değ. oranı	32,81	16,57

Kaynak: TÜİK

PARA HABER

Prof. Dr. Selva DEMİRALP / Koç Üniversitesi Öğretim Üyesi

"Seneyi düşük rakamlarla tamamlamak mümkün"

Haziran ayı enflasyonu beklentiler dahilinde geldi. Fiyatlama davranışında genel bir iyileşme başladığını söyleyebilmek için henüz çok erken. Eğer senenin ikinci yarısındaki aylık fiyat gelişmeleri son beş seneki ortalama fiyatlama davranışına paralel gelirse seneyi düşük iki haneli

rakamlarla tamamlamak mümkün olabilir. Ancak bu iyimser tahminin yukarı yönlü risklere maruz olduğunu düşünüyorum. Bir taraftan özel sektör borç probleminin çözümüne dair belirsizliklerin devam etmesi bir taraftan da S-400 sonrası yaptırım sürecinin netleşmemiş

olması bu riskleri kuvvetlendiriyor. Merkez Bankası'nın yukarıda bahsettiğim riskleri göz önünde bulundurarak biraz daha beklemesi taraftarıyım.

la yüzde 14.21 azalışla 11 milyar 89 milyon dolara geriledi. Ticaret Bakanlığı'nın resmi olmayan geçici dış ticaret verilerine göre 1-9 Haziran tarihleri arasında bayram tatili olması nedeniyle, Haziran ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre 3.7 milyar dolar geride başladı. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, konuya ilişkin yaptığı açıklamada Haziran ayındaki uzun bayram tatilinin ihracat rakamlarındaki beklenen olumsuz etkisinin, bayram sonrası ihracattaki hızlı artış ile hızla kapandığını ifade etti. Ticaret Bakanlığı verilerine göre Haziran'da ithalat geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 22.68 azalışla 14.3 milyar dolar olurken, aynı dönemde dış ticaret açığı 3 milyar 177 milyon dolara geriledi.

2019'un ilk altı ayında ihracat yüzde 1.94 artışla 83.8 milyar dolar, ithalatı yüzde 19.84 azalışla 98.6 milyar dolar olurken, dış ticaret açığı yüzde 63.7 oranında azalışla 14.8 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Bakan Pekcan, küresel ekonomide, özellikle de en önemli ihracat pazarı olan Euro Bölgesi büyüme beklentilerinde aşağı yönlü revizyonlar olmasına rağmen, ihracatın yılın ilk yarısında Cumhuriyet tarihi rekoru kırıldığını altını çizdi. Türkiye ekonomisinin dış finansman ihtiyacının, net ihracatın pozitif performansı

Dış ticaret açığı gerilemeye devam ediyor

Dış ticaret, milyon dolar	Haziran			Ocak-Haziran		
	2018	2019	Değ. (%)	2018	2019	Değ. (%)
İhracat	12.924	11.089	-14,21	82.163	83.755	1,94
İthalat	18.449	14.265	-22,68	122.967	98.572	-19,84
Dış ticaret hacmi	31.373	25.354	-19,19	205.130	182.327	-11,12
Dış ticaret dengesi	-5.525	-3.177	-42,50	-40.804	-14.818	-63,69
İhracatın ithalatı karşılama or.	70,1	77,7		66,8	85,0	
Özel ticaret sistemine göre dış ticaret verileri						

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ile düştüğünü ifade eden Pekcan, "2019 boyunca Türkiye'nin ihracatındaki olumlu performansın sürmesini bekliyoruz" dedi.

"YAPISAL ARTIŞ YÜZDE 8"

Haziran'da, dokuz günlük uzun bayram tatili nedeniyle, daha az iş gününde, daha yüksek günlük performansla ihracat gerçekleştirildiğini söyleyen Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle, yaptığı açıklamada yılbaşından bu yana haftalık ortalama 3.3 milyar dolar ihracat gerçekleştirirken, bayram tatiline denk gelen 3-9 Haziran haftasında ihracatın 381 milyon dolarda

kaldığını vurguladı. Gülle, hesaplamalara göre Haziran'da takvim etkisinden arındırılmış yapısal artışın yüzde 8 düzeyinde olduğunu ifade etti. Parite etkisinin yılbaşından bu yana olduğu gibi Haziran'da da ihracatı olumsuz etkilemeyi sürdürdüğünü belirten Gülle, "Haziran'da sadece euro dolar paritesi kaynaklı 186 milyon dolarlık negatif bir kayıp yaşandı. Yılbaşından bu yana yaşanan kayıp ise 3.9 milyar dolar oldu" dedi.

Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. M. Necat Coşkun, Haziran'da ihracatta yüzde 14.21'lik azalmanın nedeninin ağırlıklı olarak uzun bayram tatilinin yarattığı takvim etkisi ve AB deki büyüme beklentilerinin olumsuz yöne hareket etmesi olduğunu söyledi. Uzun bayram tatilinin getirdiği üretim kaybının ay içerisinde tam olarak telafi edilemediğini belirten Coşkun şunları kaydetti:

"Yılın ilk altı ayında ihracat Cumhuriyet tarihinin en yüksek düzeyi olan 83 milyar 755 milyon dolara, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 85'e ulaştı. Yılın ikinci yarısında ihracat düzeyini belirleyen önemli ölçüde Avrupa Birliği'nde büyüme performansı olacak. İhracatta yılsonunda geçen yıla göre daha yüksek değere ulaşılmasında bir sıkıntı görülüyor. Ancak Türkiye ekonomisinin yüksek işsizlik oranları ve gelir kayıplarının baskısı altında olması, ekonomik büyümeye dönük uygulamaları gündeme getirecek ve kısa vadede ithalatı arttırarak cari işlemler

Gıda fiyatları Haziran'da yüzde 1.65 geriledi

	Harcama grubu ağırlıkları	Bir önceki aya göre değ. oranı (%)	Geçen yılın aynı ayına göre değ. oranı (%)
Türkiye	100,00	0,03	15,72
Gıda ve alkolsüz içecekler	23,29	-1,65	19,20
Alkollü içecekler ve tütün	4,23	0,04	19,24
Giyim ve ayakkabı	7,24	-1,57	4,33
Konut	15,16	0,26	13,80
Ev eşyası		0,57	22,51
Sağlık	2,58	0,57	19,05
Ulaştırma	16,78	0,47	10,00
Haberleşme	3,69	0,38	5,30
Eğlence ve kültür	3,29	-0,04	17,48
Eğitim	2,40	1,50	13,87
Lokanta ve oteller	7,86	2,65	20,84
Çeşitli mal ve hizmetler	5,15	1,86	26,88

Kaynak: TÜİK

Prof. Dr. M. Necat COŞKUN / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

“Gelişmeler vergi indirimlerinin tekrarını zorlaştırıyor”

Haziran ayı içerisinde idari fiyatlama ile belirlenen mal ve hizmet fiyatlarındaki artışın ertelenmiş olması ve ay sonu itibarıyla çeşitli mallarda uygulanan vergi indirimlerinin sona ermesi Temmuz ayı ile fiyat artışlarının daha hissedilir oranda olmasına yol açacak. Mevsimsellikten arındırılmış özel kapsamlı TÜFE'nin aylık yüzde 1.19 oranında artması, fiyatları yukarı

yönde baskı altına alacak talep hareketliliğine işaret ediyor. Yurt içi üretici fiyatlarının görece olarak yüksek seyretmesi maliyetlerin fiyatlar üzerindeki baskısını devam ettirecek. Bu nedenle önümüzdeki aylarda enflasyonda gerilemenin 2018 verilerinin yüksek çıkmasının yaratacağı baz etkisi ile sınırlı kalması muhtemel olacak. Kamu maliyesindeki

gelişmeler vergi indirimlerinin tekrarlanmasını zorlaştırıyor. Kamunun düzenleme yaptığı ürün fiyatlarının baskılanacağı bir ortam olmayacağı için sonbahar ile birlikte aylık enflasyon oranlarının daha yüksek değerlerde gelmesi beklenebilir.

Finansal kesim dışı net döviz pozisyonu açığı geriledi

(Milyon dolar)	2018-12	2019-01*	2019-02*	2019-03*	2019-04*
VARLIKLAR	118.266	117.877	120.945	127.151	124.862
YÜKÜMLÜLÜKLER	316.908	312.577	315.689	316.155	312.925
Net Döviz Pozisyonu	-198.642	-194.700	-194.744	-189.004	-188.063
Kısa Vadeli Net Döviz Pozisyonu					
Kısa Vadeli Varlıklar	94.434	93.908	96.825	102.880	100.662
Kısa Vadeli Yükümlülükler	90.410	89.233	90.327	91.412	91.707
Kısa Vadeli Net Döviz Pozisyonu	4.024	4.675	6.498	11.468	8.955

*Gösterge niteliğinde
Kaynak: TCMB

denesinde bugün görülen iyileşme tersine dönecektir.”

ISO TÜRKİYE İMALAT PMI YÜKSELDİ

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi imalat sanayi performansında referans kabul edilen **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat PMI** (Satın Alma Yöneticileri Endeksi), Haziran'da 47.9 ile yaklaşık son bir yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, **Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI** Mayıs'ta 45.3 olarak ölçülmüştü. Uluslararası pazarlarda talebin iyileştigiğine yönelik sinyallerle birlikte yeni ihracat siparişleri Şubat'tan beri ilk kez arttı ve toplam yeni siparişleri destekledi. İkinci çeyreğin sonunda üretim ve istihdamdaki yavaşlama daha sınırlı ölçüde gerçekleşti. Türk lirasındaki değer kaybı maliyet yüklerini artırma-ya devam etti. Ayrıca nihai ürün fiyatları da

yükseldi. Prof. Coşkun, ihracat siparişlerinin artışı ve sanayi üretim verilerinin istikrarlılık göstermesinin, takip edilen aylarda bu eğilimin korunması halinde büyüme üzerinde sanayi kesiminin pozitif katkısı ortaya çıkaracağını vurguladı.

Finansal kesim dışındaki firmaların net döviz pozisyonu açığı gerilemeyi sürdürdü. TCMB'nin Nisan 2019 dönemine ait finansal kesim dışındaki firmaların döviz varlık ve yükümlülükleri değerlendirildiğinde, Mart 2019 değerlerine göre varlıklar 2.29 milyar dolar, yükümlülükler 3.23 milyar dolar azaldı. Net döviz pozisyonu ise bir önceki aya göre 941 milyon dolar azalışla 188.06 milyar dolar olarak gerçekleşti. Kısa vadeli net döviz pozisyonu ise 8 milyar 955 milyon dolar gerçekleşerek Mart dönemine göre 2.5 milyar dolar daha az fazla verdi.

Doç. Dr. Abdulkadir DEVELİ / Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

“Enflasyonist dönemin sonu”

Geçen yıl döviz kurundaki hareketlenme ile girdi maliyetlerinde artışa bağlı olarak yükselen enflasyonist dönemin yavaş yavaş sonuna geldiğini söylemek yerinde olacaktır.

Fakat Yİ-ÜFE'nin yıllık bazda yüzde 25'lerde seyretmesi ve enflasyonist beklentilerin yılın geri kalanına yönelik devam etmesini bekliyorum. Vergi indirimlerinde sürenin uzatılmaması ekonomide durgunluğa karşı uygulanan genişleyici maliye politikasının sonlandırıldığı anlamına geliyor. TÜFE'nin bu yılı yüzde 11-12 bandında kapatacağını tahmin ediyorum. Son dönemde dolar kurunun 5.60-70 bandında seyretmesi ile ihracatta rekabet üstünlüğü haziran ayında baskılanıyor. Turizm sektöründeki aşırı doluluk S-400 konusunda yumuşama sinyalleri ile TL değer kazandı. TL'deki değer kaybına bağlı olarak yaşanan dış ticaret açığındaki daralma sürdürülebilir değil.

Enflasyonda düşüş sürüyor

	2018						2019					
	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
Yıllık TÜFE (%)	15,85	17,90	24,52	25,24	21,62	20,30	20,35	19,67	19,71	19,50	18,71	15,72
Yıllık Yİ-ÜFE (%)	25,00	32,13	46,15	45,01	38,54	33,64	32,93	29,59	29,64	30,12	28,71	25,05
Yıllık özel kapsamlı TÜFE göstergeleri ("C" endeksi) (%)	15,10	17,22	24,05	24,34	20,72	19,53	19,02	18,12	17,53	16,30	15,87	14,86

Kaynak: TÜİK

İyimserliğin devamı için desteğe ihtiyacı var

Yoğun gündemli bir haftayı geride bırakan piyasalar, haftaya da yine köşe başı olacak gelişmeleri yaşayacak. Yurt içinde sanayi üretimi ve cari denge rakamları açıklanacağı haftada küresel piyasalarda ABD Merkez Bankası (FED) FOMC toplantı tutanaklarını ve yine ABD'de enflasyon verilerini takip edecek. Yaşanan iyimserliğin sürdürülebilirliği için ekonomik ve siyasi olarak piyasaları destekleyecek gelişmelere ihtiyaç olduğu gözleniyor.

Geçen hafta son 11 en ayın en yüksek 47,9 gelen **İstanbul Sanayi Odası** ile IHS Markit'in PMI verilerinden sonra aylık bazda ihracatın düşmesine karşılık, ilk yarın yılın 88 milyar dolar ile tarihi rekor kırmaya piyasaları ümitlendirdi. Haziran ayında ihracatın düşüşü kadar ithalattaki yüzde 22,8'lik gerileme de dikkat çekti.

G20 toplantılarının iyimser rüzgarını arkasına alan Türkiye piyasaları söz konusu iyi datalarla yukarı yönlü hareket içerisinde Haziran enflasyon rakamlarını da olumlu bir seviyeye karşıladı. Aylık bazda yüzde 0,03 artış kaydeden tüketici enflasyonu (TÜFE) yıllık bazda 3 puanlık düşüşle yüzde 15,72'ye inerek piyasaları daha da umutlandırdı.

Moody's'in art niyetli tavrı

Söz konusu iyimserlik yabancı alımlarına da yansdı, 28 Haziran haftasında yabancılar 29,4 milyon dolarlık hisse senedi alırken DİBS'te 11 milyon dolar satıcı pozisyon aldılar. Ardından kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'in Türk bankaları

hakkındaki olumsuz açıklamalarına karşılık Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayımlanan Türk Bankacılık Sektörü Mayıs 2019 verilerinde sektörün büyüklüğü 4,2 trilyon lira, kârlılığı 19,7 milyar lira olarak açıklandı. Normal seviyesi 8 olan rasyo büyüklüğü de 17,07 olarak bildirildi. Takipteki alacakların toplam nakdi krediler içindeki oranı yüzde 4,1 gerçekleşirken Mayıs ayında toplam mevduat 2,2 trilyon TL oldu. Aynı dönemde krediler 2,5 trilyon liraya ulaştı. Dolayısıyla Moody's'in yaptığı değerlendirmenin ekonomik kriterlere göre de-

ğil, siyasi kriterlere göre olduğu anlaşıldı. Haftanın son günü ise yurt içi ve yurt dışı piyasalar ABD tarım dışı istihdam verisine odaklandı. ABD istihdam verisinin beklentilerin üzerinde gelmesiyle FED'in faiz artırma konusunu tartışılmalı hale geldiği yorumları yapıldı. İstihdam verisi ayrıca ABD tahvil faizlerini yukarı tasırken, dolar da diğer paralara karşı değerlendi.

Albayrak'ın açıklamaları düzeltti

Türkiye, söz konusu veri Borsa İstanbul'da alım ile satış arasında tem-

kinle karşılandı. Sürekli 100.000 puanın üzerini deneyen BIST 100'i Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın "Cari açıkta Haziran verileriyle birlikte fazlaya dönüyor. Artık TL kur ataklarına karşı tecrübe kazandı" sözleri Borsa İstanbul'a müspet olarak yansdı.

Endeks haftayı 99.634 puandan artıda kapatırken ABD istihdam verisinin BIST'i olumsuz etkilediği gözlemlendi. Dolarda ise TL'ye karşı yüzde 0,67'lik bir değerlenme görüldü.

Söz konusu gelişmeler paralelinde bu hafta, yatırım araçlarından borsa kazandırırken, altın ve döviz kaybet-

tirdi. Borsa İstanbul'da BIST 100 endeksi, haftayı yüzde 3,26'lık kazançla 99.634,78 puandan kapattı. Endeks, hafta içinde en düşük 98.374,47 puanı, en yüksek ise 100.500,80 puanı gördü.

Borsa İstanbul Mali Endeksi yüzde 6,12'lik artışla 119.085,24 puana, Hizmetler Endeksi yüzde 3,77'lik kazançla 73.238,89 puana ve Teknoloji Endeksi ise yüzde 0,41'lik değerle 79.013,59 puana yükseldi. Sanayi Endeksi ise yüzde 1,24'lük azalışla 110.342,07 puana geriledi.

1 haftada 1000 TL ne oldu?

ABD istihdam verisinin beklentilerin üzerinde gelmesiyle altın hissedir bir düşüş gözlemlendi. Dolar ise haftanın son günü atak yapmasına karşılık haftayı kayıpla tamamladı.

Kapalılarca da işlem gören 24 ayar külçe altının gram satış fiyatı, bu hafta yüzde 3,52'lik azalışla 252,20 liraya. Cumhuriyet altınının satış fiyatı da yüzde 3,44'lük kayıpla bin 682 liraya geriledi.

Serbest piyasada haftayı, dolar ve avro düşüşle kapattı. Doların satış fiyatı yüzde 2,20'lik azalışla 5,6390 lira, euro'nun satış fiyatı da yüzde 3,69'lük düşüşle 6,3250 lira oldu.

Bu hafta, yatırım fonları yüzde 0,30, bireysel emeklilik fonları yüzde 0,47 değer kazandı. Kategorilerine göre bakıldığında ise yatırım fonları içinde en fazla kazandıran yüzde 1,42 ile "Hisse Senedi Fonları" oldu.

Hafta sonunda 1000 TL'lik yatırım; Borsa İstanbul'da 1326 TL, dolarda 780 TL, euroda 631 TL, 24 ayar külçe altında 648 TL oldu.

DOLAR/TL...

Japonya'da geçen hafta sona eren G20 Liderler Zirvesi'nde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan / ABD Başkanı Donald Trump ile Çin Devlet Başkanı Xi Jinping / Trump buluşmalarında yurt içi ve yurt dışında ekonomik ve siyasi havanın yumuşaması piyasaları olumlu etkiledi. Bu arada Türkiye'nin risk primi CDS'lerin 365'lere kadar düşmesi Borsa ve döviz piyasasında Türk varlıklarına karşı ilgiyi yükseltti. Ancak hafta ortasından itibaren S400 ve F35'ler konusundaki bazı belirsizliklerin piyasaların gidişatını olumsuz etkilemesi sonucu hafta içinde kâr satışlarının yoğunlaştığı, dövizde kısmi alımların olduğu dönemler de yaşandı. ABD'den gelen istihdam ve faiz indirimi konusundaki gelişmeler hafta sonu hareketlerini etkiledi. Söz konusu gelişmeler paralelinde gelecek hafta dolar/TL kurunda direnç olarak 5,71, destek olarak 5,55 ve 5,45 seviyeleri takip edilebilir.

EURO/TL...

Avrupa Birliği'nde birçok ekonomik data bekleneni vermedi. Diğer taraftan Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB)

yeniden Mario Draghi'nin yerine gelişimci politikaları destekleyen IMF Başkanı Christine Lagarde'ın getirileceği olması euroda dalgalanmalara sebep oldu. Euro/TL kurunda 6,38 direnç önemli bir bölge. Faiz indirimlerinin de gündeme geleceği önümüzdeki dönemde destek olarak 6,25 ve 6,15'ler beklentiler dahilinde.

EURO/DOLAR...

ABD'de enflasyonun düşmesi ve küresel resesyondan etkilenme adına işlerin iyi gitmediği ortamda faiz indirimleri gündemin birinci maddesi durumunda. Avrupa Birliği'nde de açıklanan ekonomik datalar bekleneni vermiyor. ECB Başkanı olarak Christine Lagarde'in iş başına gelince parasal genişlemeye daha hız vereceği beklentisiyle euro/dolar paritesi 1,1200 seviyelerinde kilitlendi. Paritenin en fazla gerileyeceği alan 1,1150 seviyeleri olarak tahmin ediliyor.

ONS ALTIN...

Güvenli liman olarak bilinen altın G20'de Trump ve Xi Jinping'in görüşmelerinden çıkan müspet sonuçlarla 1430 dolar seviyelerinden 1400 dola-

rın altına sarktı. ABD ve ECB'de faiz indirimi gündeme geldiğinde mevcut jeopolitik gerilimlerle altın fiyatlarının yeniden yukarı yönlü bir gidiş sağlayacağı belirtiliyor. Ons altında 1400 dolar ilk direnç konumunda 1400 doların geçilmesiyle 1420, 1430 ve hatta 1450'ler gündeme gelebilir.

PETROL...

G20 zirvesi, ABD'nin ham petrol stoklarıyla ilgili gelişmelerle ABD/İran gerginliği ve son olarak İngiltere'nin İran petrol gemilerine yönelik baskısı ve İran'dan gelen sert tepki fiyatları nispeten yukarı yönlü tetikledi. Petrol fiyatlarını etkileyen diğer olay da OPEC'in arz kısıntısını 9 ay daha uzatması oldu. ABD ham petrolünün son 200 günlük ortalaması 56 dolar seviyesindeki seyri fiyatları etkisi altına almış durumda. Desteklerde 55 dolar etkin bir nokta. Dirençlerde ise en üst seviye 60 dolar. Brent petrol 60 dolar seviyesini koruyor. Haftanın son günü yaptığı atakla 64 dolar seviyesini geçen Brent petrole destekler 62 ve 60 dolar, dirençler ise 67 ve 70 dolar seviyeleri.